

Embassy of Greece in London - Education Office

Newsletter SEPTEMBER 2018

Βίκτωρ Ουγκώ: «Φθινόπωρο»

Τώρα η αυγή δεν είναι πια σαν πρώτα ξάστερη
τόσο ζεστός δεν είναι πια ο αγέρας
τόσο καθάριος ο ουρανός..
Πέρασαν οι μεγάλες μέρες
τελειώνουν οι χαριτωμένοι μήνες,
αλίμονο, να που τα δέντρα κιάλας κιτρινίζουν!
Με πόσο γρήγορο περπάτημα φεύγει ο καιρός!
Νομίζεις πως τα μάτια μας που θάμπωνε το καλοκαίρι
μόλις επρόλαβαν να δουν τα πράσινα φυλλώματα.
Για όποιον ωσάν κι εμένα ζει με τα παράθυρα ανοιχτά
πικρό είναι το φθινόπωρο
με το βοριά του και την καταχνιά του
και το χαμένο καλοκαίρι φίλος που έφυγε.
«Χαίρετε», λέει τούτη η φωνή που κλαίει μες στην ψυχή
μου,
χαίρε γαλάζιε μου ουρανό που μια ζεστή πνοή χαϊδεύει!
Χαρές του ολάνοιχτου ύπαιθρου
μέσα στα δάση θόρυβοι φτερών,
περίπατοι, ρεματαριές γιομάτες μακρινές φωνές,
λουλούδια, ευτυχίες αθώες των ήρεμων ψυχών,
χαίρετε αυγές! Τραγούδια! Δροσοσταλάσματα κι αχτίδες!
Αφού όλα φεύγουν, ας προσθέσουμε:
ω ευλογημένες και γλυκές ημέρες
ωϊμένα! Θα ξανάρθετε;
Θα με ξαναβρείτε;

Περιεχόμενα

...

- [Βίκτωρ Ουγκώ: «Φθινόπωρο»](#)
- [Χαιρετισμός προς τις ελληνόγλωσσες εκπαιδευτικές κοινότητες της Μ. Βρετανίας και της Βόρειας Ευρώπης για το νέο διδακτικό έτος 2018-2019 από τον Συντονιστή Εκπαίδευσης Λονδίνου](#)

A. ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΡ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΤΩΝ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΕΓ

1. [Ο αγιασμός στο Ελληνικό Γυμνάσιο-Λύκειο Λονδίνου και η αναγκαιότητα διατήρησης του σχολείου](#)
2. [«Πρώτη μέρα σχολείο...!!!» Το ξεκίνημα της σχολικής χρονιάς 2018 -2019 στο Ελληνικό Δημοτικό Σχολείο Λονδίνου](#)
3. [Αγιασμός στο ΤΕΓ Στοκχόλμης](#)
4. [Αγιασμός του σχολείου ΤΕΓ Γκέτεμποργκ και Μπορός και συνάντηση γονέων](#)
5. [Ο Αγιασμός στο ΤΕΓ-ΚΕΣ Βορειοδυτικού Λονδίνου \(Ελληνικό Παροικιακό Σχολείο του Αγίου Νικολάου - West Acton\)](#)
6. [Αγιασμός στο ΤΕΓ Δουβλίνου](#)
7. [Αγιασμός στο Ελληνικό Σχολείο του Χαλ και Ανατολικού Γιορκσάιρ «MENTOR»](#)

B. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΝΕΑ

8. [Εξετάσεις Ελληνομάθειας Μαΐου 2018 με αυξημένη συμμετοχή υποψηφίων](#)
9. [Μια πολιτιστική δράση στο Δουβλίνο: Culture Night 2018](#)
10. [Επτά εκατομμύρια μοναδικές ελληνικές λέξεις](#)

Γ. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΝΕΑ / ΤΡΟΦΗ ΓΙΑ ΣΚΕΨΗ

11. [Τα «θαύματα» του Πικάσο στην Tate Modern στο Λονδίνο](#)
12. [Λουτσιάνο Παβαρότι - Ο σπουδαιότερος τενόρος της σύγχρονης εποχής](#)
13. [Το «σύμπαν» του ιδιοφυούς Λεονάρντο ντα Βίντσι σε μία έκθεση στην Αθήνα](#)
14. [Μεσογειακή διατροφή: ελιξίριο για τη μακροζωία](#)
15. [Δημήτρης Μπουραντάς: «Όλα σου τα 'μαθα, μα ξέχασα μια λέξη», εκδ. Πατάκης, 2008](#)
16. [Άγγελος Σ. Βλάχος «Ο κύριος μου Αλκιβιάδης», εκδόσεις Εστία, 2006](#)
17. [Στέφανος Μπαλής: Μαθηματικά και Ποίηση - Η ποιητική των αριθμών.](#)

Χαιρετισμός προς τις ελληνόγλωσσες εκπαιδευτικές κοινότητες της Μ. Βρετανίας και της Βόρειας Ευρώπης για το νέο διδακτικό έτος 2018-2019 από τον Συντονιστή Εκπαίδευσης Λονδίνου

Η ξένοιαστη εποχή του καλοκαιριού πέρασε γρήγορα κι εφέτος και οι όμορφες ημέρες των διακοπών αποτελούν πλέον μια γλυκιά ανάμνηση. Έτσι τα σχολεία ξανάνοιξαν πάλι τη ζεστή αγκαλιά τους για να υποδεχθούν τους μαθητές κοντά τους και να συνεχίσουν τη μαθησιακή προσπάθεια για την ελληνόγλωσση εκπαίδευση και τη διάπλαση του χαρακτήρα.

Με την έναρξη του νέου σχολικού έτους 2018-2019 θα ήθελα να εκφράσω προς όλους, εκπαιδευτικούς, γονείς και μαθητές τις θερμότερες ευχές μου για μια δημιουργική σχολική χρονιά. Εύχομαι καλή δύναμη, για να μπορέσουμε να συνεχίσουμε το παιδαγωγικό μας έργο με την απαιτούμενη πίστη και αφοσίωση. Συγχαρητήρια στους εκπαιδευτικούς των αμιγώς ελληνικών σχολικών μονάδων, των Τμημάτων Ελληνικής Γλώσσας και Πολιτισμού (Τ.Ε.Γ.) και των Ελληνικών Παροικιακών Σχολείων, καθώς και στις Σχολικές Επιτροπές και τους Προέδρους τους. Ιδιαίτερως ευχαριστώ τους εκπροσώπους της Εκκλησίας και των Ελληνικών Κοινοτήτων. Συνεργαστήκαμε στενά κατά την περασμένη χρονιά. Προσβλέπω στην ανανέωση και ενίσχυση της επιτυχούς συνεργασίας μας.

Αξίζει να μνημονευτεί ότι οι περιοχές ευθύνης του Γραφείου Συντονιστή Εκπαίδευσης της Ελληνικής Πρεσβείας στο Λονδίνο είναι: Μ. Βρετανία, Ιρλανδία, Σουηδία, Δανία, Νορβηγία, Φινλανδία, Λιθουανία, Εσθονία και Λετονία. Το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων της Ελλάδας στηρίζει την εκπαίδευση σε όλες τις χώρες της Ελληνικής Διασποράς με αποσπασμένους εκπαιδευτικούς, βιβλία και εκπαιδευτικό υλικό, έντυπο και ηλεκτρονικό. Η Ελληνόγλωσση Εκπαίδευση αξιοποιεί τη μακρά παράδοση του Εργαστηρίου Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Ερευνών (Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ) και την πλούσια προσφορά του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας (Κ.Ε.Γ.), ιδιαίτερα στην πιστοποίηση της Ελληνομάθειας. Στο πλαίσιο αυτό, παρέχονται δυνατότητες στα παιδιά των Ελλήνων μεταναστών να παρακολουθούν μαθήματα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας και να αναπτύσσουν τις απαραίτητες γνωστικές και διαπολιτισμικές δεξιότητες ώστε να είναι σε θέση να εντάσσονται ενεργητικά στην εκάστοτε χώρα υποδοχής.

Ευελπιστώ ότι η νέα σχολική χρονιά θα είναι ευχάριστη και παραγωγική για όλους τους τύπους των σχολείων της Ελληνόγλωσσης Εκπαίδευσης. Επιπλέον, όλοι οι συνεργάτες μας θα υπηρετήσουν το υψηλό αγαθό της Ελληνικής Παιδείας με βάση τις αρχές της συνεργασίας, του διαλόγου και του αμοιβαίου σεβασμού. Οι εκπαιδευτικοί μας περιμένουν όλα τα παιδιά με ανοιχτή την αγκαλιά όπως πάντα. Τους ευχαριστούμε θερμά για τις άοκνες προσπάθειες, τον θερμό ζήλο και την υποδειγματική ευσυνειδησία, με την οποία επιτελούν το λειτούργημά τους. Αγκαλιάζουμε όλοι μας με αγάπη και συναδελφική αλληλεγγύη το νέο διδακτικό προσωπικό.

Όλοι οι εκπαιδευτικοί καλούνται να συμβάλουν με τον καλύτερο τρόπο για την ασφάλεια των μαθητών και μαθητριών, την ολόπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους και την πλήρη συμμετοχή τους στην κοινωνική ζωή. Να εκπονήσουν καινοτόμες δράσεις που αξιοποιούν το διαδίκτυο και την ψηφιακή τεχνολογία για τη διασύνδεση των σχολικών τάξεων σε όλη την υφήλιο και προωθούν την εξωστρέφεια των εκπαιδευτικών μονάδων στις χώρες διαμονής των μαθητών, τον διάλογο των πολιτισμών και την αποδοχή της διαφορετικότητας. Να αφοσιωθούν στην καλλιέργεια του ελληνικού πολιτισμού και των πανανθρώπινων αξιών, ως οι κατ' εξοχήν εμπνευστές της νέας γενιάς.

Πάνω από όλα, καλούνται οι μαθητές να ριχθούν από την αρχή του διδακτικού έτους με κέφι και χαρούμενη διάθεση, οπλισμένοι με ζήλο και επιμονή, στον ωραίο αγώνα της ελληνόγλωσσης μόρφωσής τους, για να αποκομίσουν στο τέλος της χρονιάς τους πλούσιους καρπούς του μόχθου τους. Οι γονείς, τέλος, ευχόμαστε να χαίρονται και να καμαρώνουν τα παιδιά τους καθώς θα τα βλέπουν να προσδεύουν με βήματα σταθερά και μελετημένα.

Εύχομαι ολόψυχα σε όλες και όλους κάθε επιτυχία στο δύσκολο έργο σας για το καλό των μαθητών μας και της Ελληνόγλωσσης Εκπαίδευσης γενικότερα.

Ο Συντονιστής Εκπαίδευσης της Πρεσβείας της Ελλάδας στο Λονδίνο

Γιώργος Κόσουβας

A. ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΤΩΝ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΕΓ

1. Ο αγιασμός στο Ελληνικό Γυμνάσιο- Λύκειο Λονδίνου και η αναγκαιότητα διατήρησης του σχολείου

Το πρώτο κουδούνι του Ελληνικού Γυμνασίου Λυκείου Λονδίνου χτύπησε στην ώρα του καλοσωρίζοντας τους 90 μαθητές με πληρότητα διδακτικού προσωπικού. Τα βιβλία μοιράστηκαν στην ώρα τους και τα μαθήματα έχουν αρχίσει κανονικά. Οι εκπαιδευτικοί συνοδεύουν με αγάπη τους μαθητές στο ταξίδι της γνώσης και της διάπλασης του χαρακτήρα. Με τις πρωτοβουλίες της δραστήριας Αναπληρώτριας Διευθύντριας της σχολικής μονάδας κας **Κωσταντίνας Κουτσάκη**, την βοήθεια των διδασκόντων και την ολοπρόθυμη συμπαράσταση των γονέων αναμένεται η νέα σχολική χρονιά θα είναι καρποφόρα και δημιουργική για τους μαθητές.

Στις 11 Σεπτεμβρίου 2018 στις 12 π.μ. τελέστηκε ο καθιερωμένος Αγιασμός του σχολείου από τον Σεβασμιότατο Αρχιεπίσκοπο Θυατείρων και Μεγάλης Βρετανίας κ.κ. **Γρηγόριο** σηματοδοτώντας την έναρξη μαθημάτων του διδακτικού έτους 2018-2019. Στην τελετή μετείχε ο Επίσκοπος Τροπαίου κ. **Αθανάσιος**, πολλοί ιερείς, γονείς, εκπαιδευτικοί και μαθητές.

Μετά την τέλεση του Αγιασμού, έλαβαν τον λόγο και χαιρέτισαν:

Ο αξιότιμος πρόξενος κ. **Αθανάσιος Ρίζος**, εκπροσωπώντας την Πρεσβεία της Ελλάδας στο Λονδίνο, ευχόμενος στους μαθητές καλή σχολική χρονιά.

Η Προϊσταμένη Επιθεωρήτρια της Κυπριακής Εκπαιδευτικής Αποστολής κα **Μαρία Παπαλούκα** αναφέρθηκε στην ανάγκη διατήρησης του μοναδικού αμιγούς σχολείου στο Λονδίνο.

Ο Συντονιστής Εκπαίδευσης, κ. **Γεώργιος Κόσυβας**, ευχαρίστησε τον Θεοφιλέστατο Επίσκοπο Τροπαίου για την παραχώρηση του κτιρίου για τις ανάγκες της λειτουργίας του Ελληνικού Γυμνασίου-Λυκείου Λονδίνου και τη συνέχιση του πνευματικού έργου της σχολικής μονάδας. Ευχαρίστησε τους γονείς, τους μαθητές και της εκπαιδευτικούς και ευχήθηκε μια δημιουργική σχολική χρονιά.

Ο Σεβασμιότατος Αρχιεπίσκοπος κ. **Γρηγόριος** έδωσε τις λεπτομερείς νουθεσίες του προς τους μαθητές και μεταξύ άλλων τόνισε το σχολείο θα έχει ως φίλο και υποστηρικτή την Ιερά Αρχιεπισκοπή.

Επιπρόσθετα, υπογραμμίστηκε ότι το σχολείο θα πρέπει να αναπτύξει την εξωστρέφειά του στην πολυπολιτισμική κοινωνία του Λονδίνου και να συνεχίσει να υποστηρίζει τις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές βλέψεις των μαθητών και ιδιαίτερα την εισαγωγή τους στα βρετανικά πανεπιστήμια.

Έχουμε την πεποίθηση ότι η Ελληνορθόδοξη Κοινότητα Αποστόλου Βαρνάβα συμμεριζόμενη την ανησυχία και την αγωνία των γονέων και των μαθητών για το μέλλον της λειτουργίας του Ελληνικού Γυμνασίου-Λυκείου Λονδίνου, θα επιτρέψει στο σχολείο να εκτελέσει τις απαραίτητες τεχνικές εργασίες, σύμφωνα με τις υποχρεωτικές προδιαγραφές ασφάλειας και υγιεινής του OFSTED.

Με την αναμενόμενη ανανέωση της υποστήριξης της Ελληνορθόδοξης Εκκλησίας, το μοναδικό ελληνικό σχολείο Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του Λονδίνου δεν θα κλείσει, θα παραμείνει στις λίστες των ανεξάρτητων σχολείων της Μ. Βρετανίας και έτσι θα μπορέσει να αναπτύξει απρόσκοπτα το εκπαιδευτικό του πρόγραμμα προσφέροντας παιδεία υψηλής στάθμης και συμβάλλοντας στη διατήρηση της ελληνικής γλώσσας και των πολιτιστικών αξιών του Ελληνισμού.

2. «Πρώτη μέρα σχολείο...!!!» Το ξεκίνημα της σχολικής χρονιάς 2018 - 2019 στο Ελληνικό Δημοτικό Σχολείο Λονδίνου

Franz Von Deffrengrer (1835-1921), *Στο δρόμο για το σχολείο*. 1890.

Την Τρίτη 11 Σεπτεμβρίου 2018 πραγματοποιήθηκε ο Αγιασμός στο Ελληνικό Δημοτικό Σχολείο του Λονδίνου. Ο πατήρ **Σταύρος** τέλεσε τον Αγιασμό και ευλόγησε μαθητές, γονείς και εκπαιδευτικούς. Ακολούθησε η ομιλία της διευθύντριας κα **Βαρβάρας Μασούρου**, όπου ευχήθηκε σε όλους μία δημιουργική και ευχάριστη σχολική χρονιά. Στη συνέχεια, παρουσίασε τους δασκάλους των τάξεων και έδειξε στους καινούριους μαθητές τους χώρους του σχολείου.

Η πρώτη μέρα στο σχολείο τελείωσε γρήγορα με χαμόγελα στα χείλη.

Επιτέλους ξανασυναντηθήκαμε!

Καλή σχολική χρονιά!

Leon Emile Gaille (1836-1907), Πηγαίνοντας στο σχολείο.

3. Αγιασμός στο ΤΕΓ Στοκχόλμης

Το Σάββατο, 15 Σεπτεμβρίου 2018, ο Μητροπολίτης Σουηδίας και πάσης Σκανδιναβίας κ. **Κλεόπας** τέλεσε τον αγιασμό στο Ελληνικό Σχολείο Στοκχόλμης (σαββατιάτικο), με την έναρξη της νέας σχολικής χρονιάς.

Ο Σεβασμιότατος συνεχάρη τον Πρόεδρο του Σχολείου κ. **Γεώργιο Κωνσταντίνου**, τους δασκάλους και γονείς του σχολείου, για την αφοσιωμένη και υποδειγματική προσφορά τους στην Ελληνική Παιδεία και τα Γράμματα, αποκάλεσε το σχολείο κόσμημα της Ομογένειας και ευχήθηκε στους μαθητές καλή επιτυχία στις σπουδές τους και να είναι πρωταθλητές σε όλα, στα μαθήματα, στη συμπεριφορά και στην επίδοσή τους σε όλους τους τομείς.

Στη συνέχεια κάλεσε τους μαθητές στον Καθεδρικό Ναό του Αγίου Γεωργίου και τους συνέστησε να μιμηθούν τον 12ετή Ιησού στο ναό, ώστε να νιώθουν το ναό σαν το σπίτι τους και τον χώρο που θα αναπαύονται με την προσευχή και την αναμεταξύ τους συναναστροφή. Στην ακολουθία συμμετείχε ο Αιδεσιμότατος Πρωτοπρεσβύτερος κ. **Παναγιώτης Κωστούλας**.

4. Αγιασμός του ΤΕΓ Γκέτεμποργκ και Μπορός και συνάντηση γονέων

Με τις ευλογίες του **π. Πέτρου** και τις ευχές όλων μας γονέων και φίλων, ξεκίνησε και φέτος η σχολική χρονιά στο Γκέτεμποργκ.

Ακολούθησε συνάντηση γονέων και κηδεμόνων που αφορούσε στην ενημέρωση των νέων μελών για τα οργανωτικά θέματα του σχολείου, τον προγραμματισμό των δραστηριοτήτων της νέας σχολικής χρονιάς και πάνω από όλα το εκπαιδευτικό έργο και τους στόχους του σχολείου μας.

Να ευχηθούμε σε όλα τα ελληνόπουλα και σε όλη την ομογένεια, καλή σχολική χρονιά και δύναμη για να ανταπεξέρχονται στις δοκιμασίες και αυτού του χρόνου.

5. Ο Αγιασμός στο ΤΕΓ-ΚΕΣ Βορειοδυτικού Λονδίνου (Ελληνικό Παροικιακό Σχολείο του Αγίου Νικολάου - West Acton)

Το Σάββατο 15 Σεπτεμβρίου 2018 και ώρα 10:00πμ τελέσθηκε στο ελληνικό παροικιακό σχολείο του Αγίου Νικολάου στο West Acton ο καθιερωμένος σχολικός Αγιασμός από τον **πατέρα Σταύρο**, ιερέα του Ι. Ν. Αγ. Νικολάου. Η τελετή του Αγιασμού πραγματοποιήθηκε παρουσία της Διευθύντριας του σχολείου κ. **Ελευθερίας Ξενοφώντος**, του Προέδρου της σχολικής επιτροπής κ. **Ηλία Ντινένη**, όλων των εκπαιδευτικών του σχολείου και πλήθους γονέων και μαθητών.

Ο π. Σταύρος, αφού ευλόγησε όλους τους μαθητές και το εκπαιδευτικό προσωπικό, ευχήθηκε καλή σχολική χρονιά με υγεία και πολλά χαμόγελα ενώ ο Πρόεδρος της επιτροπής απηύθυνε σύντομο θερμό χαιρετισμό προς όλους τους γονείς και μαθητές του σχολείου. Η Διευθύντρια κ. Ε. Ξενοφώντος καλωσόρισε όλα τα παιδιά σε αυτό το συναρπαστικό ταξίδι που ξεκινάει επισημαίνοντας ότι η σχολική χρονιά 2017-2018 ήταν μια χρονιά γεμάτη επιτυχίες. Εξέφρασε, επιπλέον, θερμά συγχαρητήρια στους μαθητές και τις μαθήτριες του σχολείου, οι οποίοι αρίστευσαν στις εξετάσεις στα επίπεδα της Ελληνομάθειας, GCSE, AS & A Level και αποτελούν παράδειγμα για τους μικρότερους μαθητές. Τέλος, τόνισε την ανάγκη για αρμονική συνεργασία εκπαιδευτικών, μαθητών και γονέων υποσχόμενη ότι θα εργασθούμε και φέτος όλοι μαζί για να επιτευχθούν στο σχολείο αξιοσημείωτα αποτελέσματα.

6. Αγιασμός στο ΤΕΓ Δουβλίνου

Emile Claus (1849-1924), Στο δρόμο για το σχολείο. Μάλλον έχουν ξεχάσει να πάνε στο σχολείο...

Όπως κάθε χρόνο, έτσι και φέτος έγινε στο σχολείο ο καθιερωμένος αγιασμός. Καλή σχολική χρονιά σε όλους!

7. Αγιασμός στο Ελληνικό Σχολείο του Χαλ και Ανατολικού Γιορκσάιρ «MENTΩΡ»

Τη νέα σχολική χρονιά 2018-19 εγκαινίασε το ελληνικό σχολείο του Χαλ και Ανατολικού Γιορκσάιρ «MENTΩΡ» σε μια τελετή υποδοχής για μαθητές και γονείς, την Παρασκευή 17/9/2018 στις 6:30 μμ.

Η έναρξη του σχολικού έτους πραγματοποιήθηκε με την τέλεση αγιασμού από τον **πατέρα Παναγιώτη** της Ελληνορθόδοξης Κοινότητας Μεγάλου Βασιλείου και Παΐσιου Αγιορείτου στο Λίνκολν ενώ στη συνέχεια δάσκαλοι και μαθητές συζήτησαν για τις καλοκαιρινές διακοπές και τις προκλήσεις της νέας χρονιάς.

Το ελληνικό σχολείο του Χαλ και Ανατολικού Γιορκσάιρ «MENTOR» ξεκίνησε τη λειτουργία του τον Απρίλιο 2018 με σκοπό την εκμάθηση και προώθηση της ελληνικής γλώσσας και του πολιτισμού στην περιοχή του Χαλ και του Ανατολικού Γιορκσάιρ. Στόχος είναι οι μαθητές μέσα από τη διαδραστική εκπαίδευση και τη σύγχρονη βιβλιογραφία να μάθουν να μιλούν και να γράφουν σωστά ελληνικά, να κατανοήσουν τη σπουδαιότητα της γλώσσας και γνωρίσουν την πολιτιστική κληρονομιά.

Οι εγγραφές ξεκίνησαν και τα μαθήματα γίνονται κάθε σε εβδομαδιαία βάση, κάθε Παρασκευή απόγευμα στο κέντρο του Χαλ: **Trinity Methodist Church 247 Newland Av. HU5 2EJ.**

Περισσότερες πληροφορίες θα βρείτε στη σελίδα μας στο Facebook: **Greek School of Hull and East Yorkshire** και στα τηλέφωνα **0044 7544 010926** Εφη Λάσκα, **0044 7842 787811** Έλενα Στούμπου

Μαθητές του σχολείου ντυμένοι ήρωες της Οδύσσειας για την καλοκαιρινή θεατρική παράσταση του σχολείου.

Αγιασμός με ευλογίες για τη νέα σχολική χρονιά!

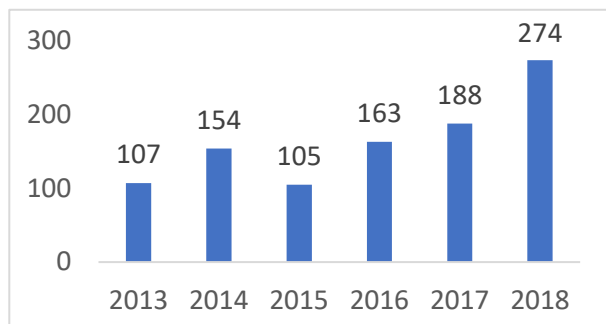
B. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΝΕΑ

8. Εξετάσεις Ελληνομάθειας Μαΐου 2018 με αυξημένη συμμετοχή υποψηφίων

Με μεγάλη συμμετοχή μαθητών πραγματοποιήθηκαν οι εξετάσεις για την απόκτηση του Κρατικού Πιστοποιητικού Ελληνομάθειας στα εξεταστικά κέντρα της περιοχής του Γραφείου

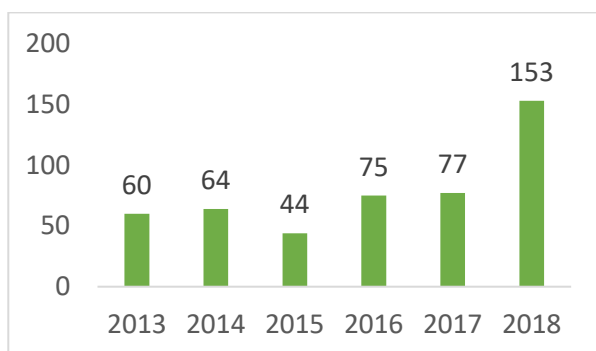
Συντονιστή Εκπαίδευσης Λονδίνου. Ο παρακάτω πίνακας δείνει τη διαχρονική εξέλιξη του συνολικού αριθμού επιτυχόντων.

Αριθμός επιτυχόντων για το Κρατικό Πιστοποιητικό Ελληνομάθειας στις χώρες ευθύνης του ΓΣΕΛ (2013-2018)

Με επιτυχία διεξήχθησαν και τη φετινή χρονιά οι εξετάσεις για την Πιστοποίηση της Ελληνομάθειας στο Εξεταστικό Κέντρο του Λονδίνου, με το ποσοστό της αύξησης των υποψηφίων να αγγίζει το 15% συγκριτικά με τη περσινή χρονιά και να υποδηλώνει την σημαντική και αδιάσπαστη παρουσία του Ελληνικού στοιχείου και του Ελληνικού Πολιτισμού στη Γηραιά Αλβιών. Ο παρακάτω πίνακας δείνει τη διαχρονική εξέλιξη του συνολικού αριθμού επιτυχόντων στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Αριθμός επιτυχόντων για το Κρατικό Πιστοποιητικό Ελληνομάθειας στο Ηνωμένο Βασίλειο (2013-2018)

Στην εξέταση, την οποία στέγασε το Ελληνικό Κέντρο του Λονδίνου, σημαντικότερη υπήρξε η συμβολή των ανθρώπων που δραστηριοποιήθηκαν ενεργά στη πραγματοποίηση και ολοκλήρωσή της και πιο συγκεκριμένα των εκπαιδευτικών: κ.Τζανιδάκη-Kreps Δήμητρας, κ. Τουρίμπαμπα

Αγλαΐας, κ. Τσαγκούρια Πολύμνιας, κ. Κουτσάκη Κωνσταντίνας και της κ. Φυτιλή Γεωργίας που εργάσθηκαν ως εξετάστριες και αξιολογήτριες, καθώς και της κ.Τσανέλη Ελεάννας, κ. Κυβεντίδη Ίριδας και της κ. Μαρτίνη Νικολέτας, υπεύθυνων για τη διαδικασία της επιτήρησης.

Καταλυτικός ο ενθουσιασμός και η χαρά που διαχέονταν στο περιβάλλον από τους υποψηφίους, καθώς ήταν αυτά που προσέδωσαν έναν μοναδικό χαρακτήρα στην όλη διοργάνωση, με την δύναμη της επιθυμίας να καθρεφτίζεται στα πρόσωπά τους και να παραγκωνίζει την αίσθηση της υποχρέωσης.

Κάτι που προδίδει πως είτε μέσω της σύνδεσης και της δύναμης των καταβολών είτε μέσω της μαγείας που αυτή, γενικότερα, ασκεί στους ανθρώπους, η ελληνικότητα «φωλιάζει» αυθόρμητα στην ψυχή των ανθρώπων που καλωσορίζουν την κάθε ημέρα τους μακριά από την Ελλάδα...

Μία ηχηρή απόδειξη πως η δύναμή της απλώνεται και επισκιάζει κάθε μίλι πραγματικής απόστασης, κερδίζοντας χιλιάδες «μίλια» μέσα στην καρδιά τους...

Η εξέλιξη του αριθμού των υποψηφίων κατά την τελευταία τετραετία στα εξεταστικά κέντρα της περιοχής ευθύνης του Γραφείου Συντονιστή Εκπαίδευσης Λονδίνου φαίνεται στον παρακάτω πίνακα:

Αριθμός επιτυχόντων για το Κρατικό Πιστοποιητικό Ελληνομάθειας ανά εξεταστικό κέντρο στις χώρες ευθύνης του ΓΣΕΛ (2013-2018)

Εξεταστικά Κέντρα	ΜΑΙΟΣ 2015	ΜΑΙΟΣ 2016	ΜΑΙΟΣ 2017	ΜΑΙΟΣ 2018
1 Λονδίνο	24	58	36	42
2 Εδιμβούργο	11	7	13	3
3 Γλασκόβη	9	10	13	10
4 Μπέρμινγχαμ	-	-	7	23
5 Κέιμπριτζ	-	-	8	23
6 Μρίστολ	-	-	-	42
7 Μάνσεστερ	-	-	-	10
8 Δουβλίνο	7	11	12	5
9 Στοκχόλμη	30	38	57	52
10 Γκέτεμποργκ	5	8	18	25
11 Όσλο	7	15	18	20
12 Κοπεγχάγη	6	12	6	14
13 Βίλνιους	6	4	-	5
ΣΥΝΟΛΟ	105	163	188	274

Στη Μεγάλη Βρετανία, εκτός από το εξεταστικό κέντρο Λονδίνου, λειτουργούν άλλα 6 εξεταστικά κέντρα του ΚΕΓ: **Εδιμβούργου, Γλασκώβης, Μπέρμινχαμ, Μάντσεστερ, Μπρίστολ και Κέιμπριτζ**. Στις άλλες χώρες της Βόρειας Ευρώπης οι εξετάσεις πραγματοποιήθηκαν στα ακόλουθα εξεταστικά κέντρα: **Στοκχόλμης, Γκέτεμποργκ, Κοπεγχάγης, Όσλο, Δουβλίνου και Βίλνιους**.

Το πιστοποιητικό επάρκειας της Ελληνομάθειας είναι τίτλος γλωσσομάθειας το οποίο χορηγείται από το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας (ΚΕΓ) που εδρεύει στη Θεσσαλονίκη, έχει ευρωπαϊκή και διεθνή αναγνώριση και βρίσκεται σε πλήρη αντιστοιχία προς τα επίπεδα που περιγράφει το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τις γλώσσες.

Ο στόχος των μαθητών για την απόκτηση του Κρατικού Πιστοποιητικού Ελληνομάθειας αποτελεί θαυμάσια παιδαγωγική ευκαιρία για τη βελτίωση των ικανοτήτων τους στην ελληνική γλώσσα, για τη χρήση της γλώσσας στην επικοινωνία και την αποτελεσματική ανάπτυξη δεξιοτήτων κατανόησης και παραγωγής γραπτού και προφορικού λόγου.

Για την κατάλληλη προετοιμασία των υποψηφίων για της εξετάσεις συστήνεται να χρησιμοποιούνται τα βιβλία της σειράς «ΚΛΙΚ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ», τα οποία μπορούν να αγοραστούν από το ΚΕΓ. Ειδικότερα κατά τη διαδικασία προετοιμασίας και την εξέταση της Ελληνομάθειας:

- Οι μαθητές αποκομίζουν βιώματα επιτυχίας, ενισχύουν την αυτοπεποίθησή τους για την κατοχή της ελληνικής γλώσσας και σταδιακά εξοικειώνονται με τις αξίες του ελληνικού πολιτισμού.
- Οι γονείς ενημερώνονται αντικειμενικά για τα εκάστοτε αποτελέσματα της αξιολόγησης των παιδιών τους στην ελληνική γλώσσα ως ξένη/δεύτερη γλώσσα.
- Οι εκπαιδευτικοί γνωρίζουν απτά τις επιμέρους δεξιότητες των μαθητών τους και την πρόοδό τους, έτσι ώστε να είναι σε θέση να λαμβάνουν μελετημένες διδακτικές αποφάσεις για την ανατροφοδότηση της μάθησης.

Το Κρατικό Πιστοποιητικό Ελληνομάθειας απευθύνεται προς όλους: σε αλλογενείς και

ομογενείς, σε Ελλαδίτες και Ελληνοκυπρίους, σε ενήλικες και νέους.

Εκτός από τη χρησιμότητά του σε όσους επιθυμούν να εργαστούν και να σπουδάσουν στην Ελλάδα και την Κύπρο, έχει βαρύνουσα παιδαγωγική σημασία για τους μαθητές που διαμένουν στο Ηνωμένο Βασίλειο και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, οι οποίοι μαθαίνουν τα ελληνικά ως ξένη γλώσσα.

Επιπλέον, οι μαθητές των αγγλικών σχολείων, μπορούν να αξιοποιήσουν τη Νέα Ελληνική Γλώσσα (Modern Greek) για να φοιτήσουν σε βρετανικά πανεπιστήμια. Η συστηματική τριβή των μαθητών αυτών από μικρή ηλικία για την απόκτηση του τίτλου ελληνομάθειας θα είναι μαθησιακά ωφέλιμη αργότερα, αφού υποστηρίζει και υπηρετεί τις ίδιες γλωσσικές δεξιότητες που απαιτούν τα GCSE, AS και A Levels.

Επιπρόσθετα, ο προαναφερόμενος τίτλος αποτελεί πιστοποίηση της επάρκειας της ελληνικής γλώσσας και εκδίδεται ύστερα από επιτυχή συμμετοχή σε γραπτές και προφορικές εξετάσεις, κατανεμημένες σε 6 γλωσσικά επίπεδα: A1, A2, B1, B2, Γ1, Γ2.

- Για το επίπεδο A1 προβλέπονται ειδικές εξετάσεις για παιδιά 8-12 ετών και διαφορετικές εξετάσεις για εφήβους και ενήλικες άνω των 12 ετών.
- Δικαίωμα συμμετοχής στις εξετάσεις για το επίπεδο A1 (8-12 ετών) έχουν παιδιά αλλοδαπών, αλλογενών και ομογενών που είναι 8-12 ετών (έχουν συμπληρώσει το 8ο έτος και δεν έχουν υπερβεί το 12ο την 31η Μαΐου του τρέχοντος έτους).

- Δεν υπάρχει ηλικιακός περιορισμός για κανένα επίπεδο. Θεωρητικά κάθε μαθητής άνω των 8 ετών μπορεί να λάβει μέρος στο επίπεδο που επιθυμεί. Ωστόσο, συστήνεται από το ΚΕΓ οι υποψήφιοι των επιπέδων B2, Γ1 και Γ2 να είναι άνω των 16 ετών, επειδή το περιεχόμενο των εξεταστικών θεμάτων απαιτεί γνώσεις και εμπειρίες που δεν διαθέτουν οι υποψήφιοι μικρότερης ηλικίας.
- Στην ιστοσελίδα του ΚΕΓ (<http://www.greeklanguage.gr/certification/node/15.html>) είναι διαθέσιμα ενδεικτικά θέματα από τις εξετάσεις πιστοποίησης επάρκειας της ελληνομάθειας και μπορείτε να βρείτε σύγχρονο εκπαιδευτικό υλικό σε ψηφιακή μορφή, διαγνωστικά τεστ, past papers, κ.λπ.

Περισσότερες πληροφορίες και απαντήσεις στις πιθανές ερωτήσεις σας μπορείτε να λάβετε από το Γραφείο Συντονιστή Εκπαίδευσης Λονδίνου στο τηλέφωνο 0044(0)2072215977 ή στην ιστοσελίδα

<http://hellenic-education-uk.europe.sch.gr/>

Για την ελληνομάθεια η συνεργατική προσπάθεια όλων αξίζει τον κόπο!

9. Μια πολιτιστική δράση στο Δουβλίνο: Culture Night 2018

Το ΤΕΓ Δουβλίνου έλαβε μέρος στο Culture Night 2018, με μία εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στο

γνωστό βιβλιοπωλείο **The Gutter Bookshop** (διεύθυνση: Cow's Lane, Temple Bar, D8). Εκεί παρουσιάστηκε ο μύθος του Αισώπου «Ο λαγός και οι χελώνα» που διαβάστηκε σε πολλές γλώσσες. Διαβάσαμε τον παραπάνω μύθο στα νέα ελληνικά και στα αρχαία ελληνικά. Ήταν μια πολυγλωσσική συνάντηση που ευχαρίστησε πολύ παιδιά και μεγάλους.

10. Επτά εκατομμύρια μοναδικές ελληνικές λέξεις

Η ελληνική γλώσσα διαθέτει σήμερα περίπου επτά εκατομμύρια μοναδικές λέξεις! Πρόκειται για αποτέλεσμα «εξόρυξης», όχι βεβαίως με σκαπάνη ή εκρηκτικά, αλλά με τις εκρηκτικές τεχνολογικές εφαρμογές της τεχνητής νοημοσύνης και της εξόρυξης δεδομένων (data mining). Για να βρεθεί ο συγκεκριμένος αριθμός λέξεων χρησιμοποιήθηκαν καινοτόμες μέθοδοι τεχνητής νοημοσύνης, όπως για παράδειγμα βαθιά νευρωνικά δίκτυα (υπολογιστικά δίκτυα που μιμούνται τους βιολογικούς νευρώνες) πάνω σε κείμενα από 170 εκατ. ιστοσελίδες. Ο αριθμός των επτά εκατ. δεν αφορά ρίζες, αλλά διαφορετικές λέξεις (π.χ. «άνθρωπος» και «άνθρωποι» είναι δύο διαφορετικές λέξεις).

Δράστης αυτής της γλωσσικής ψηφιακής ανασκαφής είναι η ερευνητική ομάδα «Εξόρυξης Δεδομένων» του Τμήματος Πληροφορικής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΟΠΑ), στο πλαίσιο έργου το οποίο υλοποιήθηκε για λογαριασμό της Εθνικής Βιβλιοθήκης με χρηματοδότηση του Ιδρύματος Νιάρχου. «Συμβάλλαμε στην παραγωγή καινοτομικών ψηφιακών γλωσσολογικών πόρων για την ελληνική γλώσσα, όπως το λεξικό που, από όσο γνωρίζουμε, είναι το μεγαλύτερο σε ψηφιακή μορφή. Ταυτόχρονα, καθώς στηρίζεται στο σύνολο του πρόσφατου περιεχομένου του Διαδικτύου, αποδίδει ουσιαστικά την τρέχουσα μορφή της γλώσσας. Για παράδειγμα, υπάρχουν καινοφανείς λέξεις όπως “θερμογαλβανισμένη” ή “ενταλματοποιηθέντα”, οι οποίες πιθανότατα δεν υπάρχουν στα παραδοσιακά λεξικά αλλά παράγονται από την πρόσφατη εξέλιξη της γλώσσας», λέει στην «Κ» ο καθηγητής Μιχάλης Βαζιργιάννης, ο οποίος διευθύνει την ερευνητική ομάδα. Στο έργο συνεισέφεραν οι συνεργάτες της ομάδας Π. Μελαδιανός και Σ. Ούτσιος. Ο κ. Βαζιργιάννης βρίσκεται από το 2013 με σχέση παράλληλης απασχόλησης στη Γαλλία, έχει θέση διακεκριμένου καθηγητή στο Πολυτεχνείο του Παρισιού (Ecole Polytechnique), όπου διευθύνει την ομάδα Επιστήμης Δεδομένων (Data Science and Mining).

Η ομάδα Εξόρυξης Δεδομένων του ΟΠΑ προχώρησε και σε ενθέσεις ελληνικών λέξεων (word embeddings), οι οποίες υπολογίζουν την ομοιότητα μεταξύ λέξεων στο σημασιολογικό επίπεδο. «Για παράδειγμα η λέξη “Ελλάδα” και “Αθήνα” είναι σημασιολογικά συναφείς γιατί συνυπάρχουν συχνά σε πολλά κείμενα. Με αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνεται καλύτερη απόδοση σε λειτουργίες αναζήτησης σε κείμενα, όπως για παράδειγμα σε μηχανές αναζήτησης στο Διαδίκτυο», εξηγεί ο κ. Βαζιργιάννης.

Το έργο της ομάδας είναι πολυσχιδές και με διεθνείς διακρίσεις, με πιο πρόσφατο το βραβείο καλύτερης δημοσίευσης, που κατέκτησε στο διεθνές συνέδριο τεχνητής νοημοσύνης IJCAI 2018, ένα από τα κυριότερα σε διεθνές επίπεδο. Η

δημοσίευσή τους με θέμα την «ομοιότητα γραφημάτων στηριγμένη στον εκφυλισμό» (στην οποία συμμετέχουν οι συνεργάτες δρ Ι. Νικολέντζος, Σ. Λημνιός και Π. Μελαδιανός) πήρε το βραβείο διακεκριμένης δημοσίευσης σε σύνολο 700 δημοσιεύσεων που έγιναν αποδεκτές στο συνέδριο (υποβλήθηκαν πάνω από 4.500 εργασίες). «Ζούμε στην εποχή των γραφημάτων. Η τεχνητή νοημοσύνη στηρίζεται σημαντικά στη χρήση γραφημάτων τα οποία κάνουν εφικτή την αποδοτική αναπαράσταση πολλαπλών μορφών πληροφορίας: δίκτυα κοινωνικά, αλλά και ηλεκτρικά, συγκοινωνιακά, βιολογικά. Για παράδειγμα σε ένα κοινωνικό δίκτυο (π.χ. Facebook) οι χρήστες είναι οι κόμβοι του γραφήματος και οι ακμές/συνδέσεις αναπαριστούν σχέσεις (π.χ. φιλίας) μεταξύ τους», λέει ο κ. Βαζιργιάννης, η ομάδα του οποίου έχει επινοήσει τη μέθοδο Graph of Words, δηλαδή αναπαράσταση κειμένων μέσω γραφημάτων.

«Η καινοτομική μέθοδος που παρουσιάσαμε στο συνέδριο IJCAI έχει πολλαπλές εφαρμογές. Για παράδειγμα μπορεί να αξιοποιηθεί για την πρόβλεψη απάτης σε δίκτυα πληρωμών, καταγράφοντας ύποπτες συναλλαγές και διακλαδώσεις. Σε αυτό το σημείο έδειξαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον οι διεθνείς εταιρείες κοινωνικών δικτύων στα οποία μπορεί να γίνει και μεταφορά χρημάτων χωρίς διαμεσολάβηση τραπεζών, όπου και μπορούν να παρατηρηθούν φαινόμενα απάτης. Επίσης, η μέθοδός μας μπορεί να αξιοποιηθεί σε εφαρμογές μελέτης κοινότητων σε κοινωνικά δίκτυα, πρόβλεψης λειτουργικότητας πρωτεϊνών σε βιολογικά δεδομένα και ούτω καθεξής», εξηγεί ο κ. Βαζιργιάννης. Η ερευνητική ομάδα επεκτείνει τη δουλειά της σε περιβάλλον βαθιών νευρωνικών δικτύων (Deep Learning) με στόχο την αξιοποίηση μεγάλων ποσοτήτων δεδομένων για την εξαγωγή κρυμμένων σχέσεων και μορφών γνώσης. Το μέλλον προδιαγράφεται συναρπαστικό.

Ο καθηγητής Μιχάλης Βαζιργιάννης διευθύνει την ερευνητική ομάδα «Εξόρυξης Δεδομένων» του Τμήματος Πληροφορικής του ΟΠΑ.

Πηγή: <http://www.kathimerini.gr/>

Γ. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΝΕΑ / ΤΡΟΦΗ ΓΙΑ ΣΚΕΨΗ

11. Τα «θαύματα» του Πικάσο στην Tate Modern στο Λονδίνο

«Πικάσο 1932 – Αγάπη, Φήμη, Τραγωδία». Η Tate Modern του Λονδίνου αφιερώνει την πρώτη της ατομική έκθεση στον Πάμπλο Πικάσο, εστιάζοντας στο «έτος των θαυμάτων» του μεγάλου καλλιτέχνη.

Για τον Πικάσο η ζωγραφική ήταν ένας διαφορετικός τρόπος να κρατάει ημερολόγιο. Με χρονολογική σειρά παρουσιάζει και η Tate Modern την έκθεση για το έτος 1932, το «έτος των θαυμάτων» του Πικάσο, όπως ονομάζεται το αποκορύφωμα της καλλιτεχνικής του δημιουργίας και καταξίωσης.

«Μέχρι τώρα φορτώνουμε τον Πικάσο με έναν τεράστιο μύθο. Αυτή η έκθεση φιλοδοξεί να δείξει ότι υπάρχει ένα σημείο τομής μεταξύ της ζωής του καλλιτέχνη και της τέχνης του» λέει η διευθύντρια της Tate Φράνσις Μόρις.

Η έκθεση θα διαρκέσει έως τις 9 Σεπτεμβρίου 2018. Κάνοντας «έναν περίπατο σε δώδεκα μήνες ζωής και δημιουργίας του Πικάσο» ο επισκέπτης βλέπει 180 πίνακες, σκίτσα και γλυπτά από 40 συλλογές και έρχεται λίγο πιο κοντά στον καλλιτέχνη. Τα σκαμπανεβάσματα της προσωπικής του ζωής, φως και σκιά, ομορφιά και τρόμος, συνυπάρχουν όλα μαζί.

Πολλά από τα εκθέματα προέρχονται από προσωπικές συλλογές, αλλά και από το Μουσείο Πικάσο στο Παρίσι και το Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης (MoMA) της Νέας Υόρκης. Το ότι όλα αυτά τα έργα βρίσκονται ταυτόχρονα στο ίδιο μέρος είναι αυτό που κάνει την έκθεση «μοναδική», σύμφωνα με τον επιμελητή της Άχιμ Μπόρχαρντ-Χιουμ.

Η αίθουσα 4 της έκθεσης έχει ιδιαίτερη σημασία: Για πρώτη φορά τα τελευταία 86 χρόνια παρουσιάζονται όλα τα αριστουργήματα του Πικάσο, όταν σε μια λαμπρή στιγμή της καριέρας του δημιούργησε μέσα σε μόλις 12 μέρες έξι πίνακες της μούσας του, Μαρία Τερέζα Βάλτερ. Τα περισσότερα από αυτά τα έργα ανήκουν σε ιδιώτες συλλέκτες και κατά πάσα πιθανότητα δεν θα παρουσιαστούν ξανά σε κοινή έκθεση.

Εύκολα γίνεται αντιληπτός και ο διχασμός του Πικάσο μεταξύ της στοργής για την οικογένειά του και του παθιασμένου και κρυφού του έρωτα για τη Μαρία Τερέζα Βάλτερ. Η καλλιτεχνική «διπλή ζωή» του μεταξύ Παρισιού και της έπαυλής του με στούντιο στη Νορμανδία έχει θέση στην έκθεση, όπως και η ανησυχία του για την παγκόσμια οικονομική κρίση και την άνοδο του φασισμού στην Ευρώπη.

Τα χρώματα και η διάθεση για ζωή εξαφανίζονται όλο και περισσότερο από τους πίνακές του. Οι σκοτεινές εποχές της Ευρώπης και μια σοβαρή ασθένεια της Μαρία Τερέζα οδηγούν τον ζωγράφο σε ένα «δραματικό φινάλε» εκείνης της χρονιάς, όπου εκφράζει τον φόβο και την αγωνία του σε θέματα όπως η σωτηρία και ο βιασμός. Ο τελευταίος πίνακας της έκθεσης «Η Σωτηρία» δημιουργήθηκε στις 11 Ιανουαρίου του 1933. «Ο Πικάσο εισδύει στη σκοτεινή πλευρά της ανθρωπίνης ψυχής» σχολιάζει ο Μπόρχαρντ-Χιουμ.

12. Λουτσιάνο Παβαρότι - Ο σπουδαιότερος τενόρος της σύγχρονης εποχής

Ένας από τους σπουδαιότερους τενόρους της εποχής του, ο οποίος με τον πληθωρικό χαρακτήρα του και τα φωνητικά του προσόντα έφερε την όπερα κοντά στο ευρύτερο κοινό. Ο Λουτσιάνο Παβαρότι (Luciano Pavarotti) γεννήθηκε στη Μόντενα της Ιταλίας στις 12 Οκτωβρίου 1935. «Τι ψηλή φωνή! Θα

γίνει σίγουρα τενόρος» λέγεται ότι αναφώνησε ο μαριευτήρας της μητέρας του Αντέλε, αντικρίζοντας το νεογέννητο αγοράκι.

Ο μικρός Λουτσιάνο τραγούδησε για πρώτη φορά σε μία χορωδία, μαζί με τον πατέρα του Φερνάντο, που ήταν λάτρης της όπερας και ερασιτέχνης τραγουδιστής ο ίδιος. Η απόφαση του να ασχοληθεί με τη μουσική επαγγελματικά ήρθε έπειτα από μία διεθνή διάκριση της Χορωδίας Ροσίνι της Μόντενα.

Το επαγγελματικό ντεμπούτο του Παβαρότι ήταν στις 29 Απριλίου 1961, σε έναν από τους σπουδαιότερους ρόλους για τενόρο, εκείνο του Ροντόλφο στην όπερα του Πουτσίνι La Boheme. Την ίδια χρονιά κέρδισε στο διεθνή μουσικό διαγωνισμό «Achille Peri». Σύντομα ο χαρισματικός καλλιτέχνης έγινε διάσημος στην Ιταλία.

Ακολούθησαν εμφανίσεις του στις μεγαλύτερες ευρωπαϊκές σκηνές, στο Άμστερνταμ, τη Βιέννη, τη Ζυρίχη και το Λονδίνο. Το 1965 έκανε το πρώτο άνοιγμά του στην άλλη άκρη του Ατλαντικού, όπου έκτοτε έκανε ορισμένες από τις πιο αξιομνημόνευτες εμφανίσεις του και τιμήθηκε, μεταξύ άλλων, με πέντε βραβεία Γκράμι.

Ο Παβαρότι βοήθησε να ενδιαφερθεί το ευρύ κοινό για την όπερα και εμφανίστηκε σε μερικά από τα μεγαλύτερα στάδια του κόσμου μπροστά σε δεκάδες χιλιάδες θεατές. Σε μία από τις μεγαλύτερες στιγμές του, το 1990 εμφανίστηκε μαζί με τους ισπανούς σταρ της όπερας Πλάθιντο Ντομίνγκο και Χοσε Καρέρας ενώπιον 800 εκατομμυρίων τηλεθεατών, σε μία συναυλία στα Λουτρά του Καρακάλα στη Ρώμη, στο πλαίσιο του Παγκοσμίου Κυπέλλου Ποδοσφαίρου της Ιταλίας.

Αμέσως μετά, οι πωλήσεις των δίσκων όπερας εκτινάχθηκαν στα ύψη και η άρια «Nessun Dorma» της όπερας Turandot του Πουτσίνι συνδέθηκε με τον ποδοσφαιρικό πυρετό όσο και τα συνθήματα της εξέδρας. Ο δίσκος με τα «κλασσικά του Παβαρότι» έγινε ο πρώτος δίσκος κλασσικής μουσικής που έφτασε στο Νο 1 των βρετανικών τσαρτ.

Το 1992 έγινε για πρώτη φορά η καθιερωμένη ετήσια συναυλία Pavarotti and Friends, στη λογική της σύμπραξης του περίφημου τενόρου με

διάσημους ερμηνευτές της ποπ και ροκ σκηνής, στοχεύοντας στη συγκέντρωση χρημάτων για ανθρωπιστικούς λόγους.

Ο Παβαρότι έγινε ιδιαίτερα γνωστός στο ευρύ κοινό από τη συμμετοχή του στους «Τρεις Τενόρους», από κοινού με τους Χοσέ Καρέρας και Πλάθιντο Ντομίνγκο. Η τελευταία του εμφάνιση στη σκηνή ήταν στην τελετή έναρξης των Χειμερινών Ολυμπιακών Αγώνων στο Τορίνο τον Φεβρουάριο του 2006.

Το 1996 το περιοδικό Forbes τον κατέταξε στην 28η θέση των πιο υψηλά αμειβόμενων καλλιτεχνών, υπολογίζοντας τα ετήσια έσοδά του στα 25 εκατομμύρια δολάρια και την προσωπική του περιουσία στο δεκαπλάσιο. Είχε παντρευτεί δύο φορές και είχε αποκτήσει τέσσερα παιδιά. «Τα είχα όλα στη ζωή μου, πραγματικά όλα, αλλά ακόμη και αν τα έχανα όλα, με το Θεό είμαστε πάτσι», είχε πει σε μία από τις τελευταίες συνεντεύξεις του.

Έφυγε από την ζωή σαν σήμερα, στις 6/9/2007

Πηγή: <http://www.alfavita.gr>

13. Το «σύμπαν» του ιδιοφυούς Λεονάρντο ντα Βίντσι σε μία έκθεση στην Αθήνα

Ζωγράφος, γλύπτης, αρχιτέκτονας, εφευρέτης, μηχανικός, ανατόμος, γεωμέτρης, αστρονόμος, ο ιδιοφυής Λεονάρντο ντα Βίντσι -δημιουργός μεταξύ άλλων της Μόνα Λίζα και του εμβληματικού Μυστικού Δείπνου- υπήρξε η προσωποποίηση του Αναγεννησιακού ανθρώπου.

Με αφορμή τη συμπλήρωση 500 ετών από τον θάνατο του (1452 – 1519), η Λάβρυς παρουσιάζει σε συνεργασία με τη Grande Exhibitions, το **Leonardo Da Vinci - 500 Years of Genius**.

Η έκθεση, που πραγματοποιείται με τη συνδρομή του Μουσείου Leonardo da Vinci στη Ρώμη, του Ινστιτούτου Lumiere Technology στο Παρίσι, αλλά και ειδικών από Ιταλία και Γαλλία, θα φιλοξενηθεί στο Παλιό Αμαξοστάσιο του ΟΣΥ στο Γκάζι.

Επί της ουσίας πρόκειται για τρεις εκθέσεις, οι οποίες ενώνονται σε μία δίνοντας στους επισκέπτες την ευκαιρία να θαυμάσουν:

Τις μηχανικές εφευρέσεις του Λεονάρντο

75 μοντέλα των εφευρέσεών του, αναπαραγωγές σε φυσικό μέγεθος, διαδραστικές μηχανές, αντίγραφα των περίφημων κωδίκων του και συνολικά πάνω

από 200 εκθέματα σχεδιασμένα σε συνεργασία με το Μουσείο Leonardo da Vincίτης Ρώμης.

Da Vinci Alive - The Experience

Μία οπτικοακουστική, βιωματική εμπειρία που παρουσιάζει τη ζωή και το έργο του μεγάλου καλλιτέχνη και εφευρέτη.

Τα Μυστικά της Μόνα Λίζα

Τα μυστικά του πιο διάσημου έργου τέχνης στον κόσμο, αποκαλύπτονται για πρώτη φορά από τον Pascal Cotte και το Lumiere Technology Institute. Μία λεπτομερής επιστημονική ανάλυση και παρουσίαση του αινιγματικού πίνακα.

Η έκθεση με μια ματιά

- Πάνω από 200 εκθέματα του Μουσείου Leonardo da Vincίτης Ρώμης
- 75 αντίγραφα των μηχανικών εφευρέσεων του Ντα Βίντσι
- 17 θεματικές ενότητες όπου αναδεικνύεται το πλήρες φάσμα του έργου του Λεονάρντο
- Διαδραστικές εμπειρίες που ενθαρρύνουν τη γνώση διά της αφής
- Κατανοητές επεξηγήσεις των θεωριών και των έργων του Ντα Βίντσι
- Ανάλυση και ιστορικό περιεχόμενο των βασικών έργων του Ντα Βίντσι με τη χρήση διαδραστικών και διασκεδαστικών τεχνολογιών
- Αντιπαραβολή ανάμεσα στο έργο του Λεονάρντο Ντα Βίντσι και στις σύγχρονες τεχνολογίες και μηχανικές εφαρμογές.
- Χρήση της διαδραστικής και βιωματικής τεχνολογίας SENSORY4™.

Προτού κλείσει τα τριάντα, ο Φλωρεντίνος Ντα Βίντσι (το επώνυμο του σημαίνει απλά «από το ντα

Βίντσι, το πατρικό χωριό του στην Τοσκάνη) καταπιανόταν με όλα σχεδόν τα επιστημονικά πεδία. Ο μύθος του καλλιεργήθηκε στα τέλη του 19ου αι. όταν οι μελετητές του έργου του θεώρησαν πως ανακάλυψαν σε αυτόν «την πιο ολοκληρωμένη και υψηλή έκφραση του ανθρώπου της Αναγεννήσεως». Σε κάθε περίπτωση, στην εποχή του ήταν κυρίως γνωστός όχι ως ζωγράφος, αλλά ως αρχιτέκτονας. Ήταν δε, τόσο καλό γλύπτης, ώστε λέγεται ότι, ακριβώς γι αυτό ο Μιχαήλ Άγγελος τον μισούσε....

14. Μεσογειακή διατροφή: ελιξίριο για τη μακροζωία

Η μεσογειακή διατροφή αποτελείται από μία ευρεία γκάμα τροφών και προϊόντων, καθώς περιλαμβάνει τρόφιμα που προέρχονται από πολλές χώρες της Μεσογείου και που μπορούν να συνδυαστούν με πάρα πολλούς τρόπους. Αυτές οι χώρες είναι η Ιταλία, η Πορτογαλία, η Ισπανία, η νότια Γαλλία, κάποιες αραβικές χώρες και φυσικά η

χώρα μας η Ελλάδα. Τα οφέλη της μεσογειακής διατροφής είναι αμέτρητα, αφού θωρακίζει τον οργανισμό από πολλές ασθένειες και συμβάλει γενικότερα στη μακροζωία.

Η μεσογειακή διατροφή είναι ευεργετική για την υγεία ακριβώς επειδή συνίσταται από τις πιο υγιεινές τροφές που στο σύνολό τους και με τη σωστή ισορροπία από θρεπτικά στοιχεία δίνουν πλήρες αποτέλεσμα σε όλους τους τομείς. Κύρια πηγή λιπαρών είναι το ελαιόλαδο και οι ελιές, αλλά και το αβοκάντο. Φυσικά προτιμάμε το παρθένο ελληνικό ελαιόλαδο που θεωρείται το πιο ποιοτικό στον κόσμο. Επίσης, περιλαμβάνει πολλά λαχανικά, όπως ντομάτες, σπανάκι, καρότο, αγγούρια, μπρόκολο και κρεμμύδια, αλλά και φρούτα όπως μήλα, σύκα, μπανάνες, καρπούζι, πεπόνι και χουρμάδες.

Ακόμα, έχουμε υψηλή κατανάλωση από όσπρια σαν τα φασόλια, αλλά και ξηρούς καρπούς, όπως αμύγδαλα, καρύδια και ηλιόσπορους. Έμφαση δίνεται επίσης στα προϊόντα ολικής αλέσεως και τα δημητριακά, όπως σιτάρι, καλαμπόκι, κριθάρι και καφέ ρύζι, ενώ το τυρί και το γιαούρτι (συμπεριλαμβανομένου του ελληνικού γιαουρτιού) είναι επίσης βασικά σε ένα μεσογειακό τραπέζι. Έπειτα, έχουμε μέτρια κατανάλωση σε ψάρια και πουλερικά, όπως κοτόπουλο, πάπια, γαλοπούλα, σολομό, σαρδέλες και οστρακοειδή, αλλά και αυγά. Τέλος, έχουμε μικρή κατανάλωση κόκκινου κρέατος και το κρασί ως συχνό συνοδευτικό για το γεύμα.

Πρόκειται για μια διατροφή λοιπόν πλούσια σε καλά λιπαρά(όπως ωμέγα-3), φυτικές ίνες, βιταμίνες, αντιοξειδωτικά και μέταλλα, ενώ βλαβερά στοιχεία όπως η ζάχαρη, τα επεξεργασμένα τρόφιμα και τα τρανς λιπαρά είναι σε ελάχιστη ποσότητα. Σύμφωνα με έρευνες, σε περιοχές που κυριαρχεί η μεσογειακή διατροφή παρατηρείται μικρότερος κίνδυνος εμφάνισης καρδιακών νόσων και θνησιμότητας από ότι σε άλλες περιοχές, αφού η συγκέντρωση “καλής” χοληστερόλης ενισχύει την άμυνα της καρδιάς.

Ακόμα, έρευνες έχουν δείξει ότι η μεσογειακή διατροφή μπορεί να προστατέψει από μία σειρά από παθήσεις, όπως ο διαβήτης τύπου 2, το Αλτσχάιμερ, η παχυσαρκία, η αρτηριοσκλήρυνση

και κάποιες μορφές καρκίνου(π.χ. του παχέος εντέρου), ενώ παράλληλα βοηθάει πολύ στην καταπολέμηση χρόνιων φλεγμονών και στις σωματικές λειτουργίες γενικότερα.

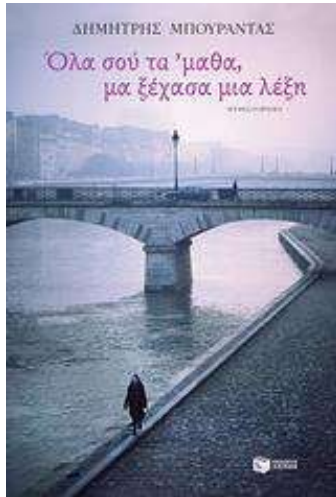
Δεν είναι απορίας άξιο λοιπόν που όσοι ακολουθούν μία τέτοια διατροφή τείνουν να έχουν αυξημένο προσδόκιμο ζωής, εφόσον φυσικά αποφεύγουν βλαβερές συνήθειες, όπως το κάπνισμα, και την συνδυάζουν με υγιεινές, όπως η σωματική άσκηση. Η μεσογειακή διατροφή ευνοεί και έναν χαλαρό και ευτυχισμένο τρόπο ζωής, χωρίς πολύ άγχος και με πολλούς φίλους γύρω από το τραπέζι. Ας μην ξεχνάμε το ιδιαίτερο παράδειγμα της δικιάς μας Ικαρίας, όπου οι κάτοικοι είναι από τους μακροβιότερους σε όλο τον κόσμο, με πολλούς να ξεπερνάνε τα 100 έτη εν ζωή!

Πηγή: <http://epsype.gr>

Vincent Van Gogh: The Café Terrace on the Place du Forum, Arles, at Night, c. 1888

15. Δημήτρης Μπουραντάς: «Όλα σου τα 'μαθα, μα ξέχασα μια λέξη», εκδ. Πατάκης, 2008

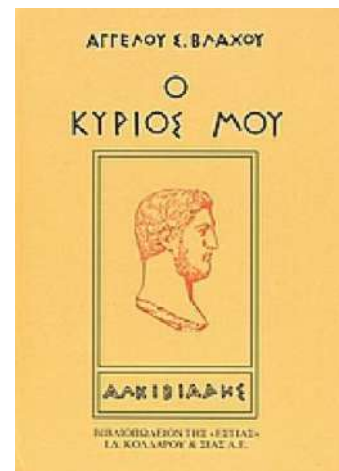

Ο καθηγητής Νίκος Αλεξίου προσπαθούσε να συνειδητοποιήσει αν ζούσε έναν εφιάλτη στον ύπνο του ή την ωμή πραγματικότητα. Ξαφνικά ένιωσε πως κατέρρευσε ένα κομμάτι του εαυτού του: η υπερηφάνεια που ένιωθε κάθε φορά που σκεφτόταν ότι θ' άφηνε πίσω κληρονομιά του την Άννα μετατράπηκε σε αγωνία, ίσως και ενοχή. Το μυαλό του και η ψυχή του βασανιστικά αναζητούσαν αυτοκριτική και λύση. Έπρεπε τώρα να ψάξει από την αρχή, καρέ καρέ, τη ζωή της Άννας και τη δική του ευθύνη σ' αυτή. Μόνη σωτηρία της ψυχής του ήταν η μετάνοια. Να της ζητήσει συγγνώμη για όσα έκανε ή δεν έκανε και την έφτασαν ως εδώ, να βρει τι ξέχασε να της μάθει. Κι αν μπορούσε, να της το μάθει έστω και τώρα. Πριν να είναι αργά. "Αν είχαμε δυο ζωές, δε θα σκεφτόμουν ποτέ να γράψω τούτο το μυθιστόρημα. Δε θα ωφελούσε ούτε εσάς ούτε εμένα, θα ζούσαμε την πρώτη μας ζωή σαν πρόβα, σαν δοκιμή, για να μάθουμε να ζήσουμε όπως θα θέλαμε τη δεύτερη.

Αν πεθαίναμε δύο φορές, είναι σχεδόν βέβαιο ότι τη δεύτερη θα πεθαίναμε καλύτερα από την πρώτη. Δυστυχώς δεν είναι έτσι. Η ζωή μας είναι μόνο μία, και μάλιστα μικρής διάρκειας. Αυτό το θέατρο μπορούμε να το παίξουμε μόνο μία φορά. Χωρίς

πρόβα, χωρίς δοκιμή. Γι' αυτό, πρέπει να το παίξουμε όσο γίνεται καλύτερα και για μας τους ίδιους και για όσους αγαπάμε".

16. Άγγελος Σ. Βλάχος «Ο κύριος μου Αλκιβιάδης», εκδόσεις Εστία, 2006

«Ο κύριος μου Αλκιβιάδης» είναι ιστορικό μυθιστόρημα με τις απαραίτητες φανταστικές προσθήκες του συγγραφέα για την προώθηση της πλοκής. Κεντρικός ήρωας είναι ο μεγάλος Αθηναίος στρατηγός Αλκιβιάδης, ο οποίος γεννήθηκε το 451 π.Χ ή το 450 π.Χ.

Αφηγείται την ιστορία ο Σιλύκος ο Υφίωνος, Κνίδιος, δηλαδή ο Σιλύκος, ο γιος του Υφίωνα από την Κνίδα, πρόσωπο φανταστικό, όπως αναφέρεται και στις σημειώσεις στο τέλος του βιβλίου. Είναι η εποχή που ο πανίσχυρος αθηναϊκός στόλος πολεμάει τους Πέρσες στην Αίγυπτο, δίπλα στον ποταμό Νείλο. Στην Αθήνα δεσπάζει η αρχηγία και το κύρος του Περικλή. Η Αθήνα ανθίζει πολιτισμικά και ο καταστροφικός Πελοποννησιακός Πόλεμος δεν έχει ακόμη ξεκινήσει.

Ο Σιλύκος φέρεται από τον Κλεινία στην Αθήνα ως απελεύθερος και μετά το θάνατο του τελευταίου

έρχεται στο σπίτι του Περικλή και της Ασπασίας ως πιστός υπηρέτης του προστατευόμενου υπό τον Περικλή, Αλκιβιάδη. Παρακολουθούμε τα νεανικά χρόνια και την ανατροφή του μετέπειτα μεγάλου στρατηγού καθώς και το κλίμα που επικρατούσε στην Αθήνα. Τα αριστουργήματα της τέχνης, την πολιτιστική εξέλιξη, τις συναθροίσεις φιλοσόφων, σοφιστών στα καλύτερα σπίτια και τα συμπόσια.

Ταυτόχρονα θέτονται και παρουσιάζονται αναλυτικά οι κυριότερες διαφορές στις πιο ισχυρές πόλεις-κράτη, την Αθήνα και τη Σπάρτη, διαφορές που προετοίμασαν το έδαφος κι επιτάχυναν την κήρυξη του τριακονταετούς πολέμου. Διαφορές σχετικές με τις δομές των πόλεων και των τρόπου που αντιλαμβάνονταν οι κάτοικοί τους τη ζωή. Σε αυτό το περιβάλλον μεγαλώνει ο Αλκιβιάδης, υπό την προστασία του Περικλή και την πνευματική συνδρομή του Σωκράτη. Από μικρός φανερώνει το δυναμικό του χαρακτήρα, το τολμηρό του πνεύμα, τη φιλοπρωτία του, την ανάγκη για διάκριση. Η Αθήνα είναι ισχυρή και προσπαθεί να διευρύνει την κηδεμονία της. Η δύναμή της φοβίζει τους Σπαρτιάτες και διαρκώς υπάρχουν αποστασίες από τη λεγόμενη αθηναϊκή συμμαχία, τις περισσότερες φορές υποκινούμενες. Ο αθηναϊκός στόλος πραγματοποιεί διαρκώς εκστρατείες είτε για να καταπνίξει τις εξεγέρσεις είτε για να αποκτήσει νέες, στρατηγικής σημασίας θέσεις. Αποτέλεσμα είναι να αδειάζουν τα δημόσια ταμεία. Εντούτοις εντός των τειχών καλλιτέχνες, όπως ο Φειδίας μεγαλουργούν, αφήνοντας πανανθρώπινη κληρονομιά.

Ο Αλκιβιάδης ενηλικιώνεται και γίνεται στρατηγός. Διαπρέπει για τη διαύγειά του, το θάρρος και τη διορατικότητα. Επιτυγχάνει νίκες που αυξάνουν τη φήμη του αλλά και το φθόνο των εχθρών του, των ολιγαρχικών. Ο Πελοποννησιακός Πόλεμος έχει ξεσπάσει κι ο λοιμός θερίζει τους πολίτες των Αθηνών. Ανάμεσα στα θύματα κι ο ίδιος ο Περικλής. Έπονται η εκστρατεία στη Σικελία, το σπάσιμο των Ερμών, η διαταγή της Βουλής του Δήμου να επιστρέψει ο Αλκιβιάδης για να δώσει εξηγήσεις, η διαφυγή στη Σπάρτη αρχικά και στο παλάτι του Σατράπη Τισσαφέρνη, στη Μαγνησία, στη συνέχεια,

προτού επιστρέψει θριαμβευτής στην Αθήνα και καθαιρεθεί αργότερα από αρχιστράτηγος.

Μέσα από την αφήγηση της ζωής του Αλκιβιάδη ξετυλίγεται η αγωνία του πολέμου, η αμφίρροπη τροπή του, οι πολλές εκφάνσεις, η διπλωματία και η πολιτική. Αθηναίοι και Σπαρτιάτες συγκρούονται. Η πλάστιγγα της νίκης γέρνει τότε προς τη μία πλευρά και τότε προς την άλλη. Κι εκεί που νομίζεις πως όλα έχουν τελειώσει ένα απρόσμενο γεγονός ξαναεπιβάλλει την ισορροπία. Μεγάλες προσωπικότητες δρουν αφήνοντας το ιστορικό τους αποτύπωμα. Άλλες πόλεις τάσσονται με την Αθήνα κι άλλες με τη Σπάρτη κι οι Πέρσες πάντοτε караδοκούν να εκμεταλλευτούν την εμφύλια σύρραξη για προωθήσουν την κυριαρχία του στον ελλαδικό χώρο.

17. Στέφανος Μπαλής: Μαθηματικά και Ποίηση - Η ποιητική των αριθμών

Γράμματα και αριθμοί, γραφή και αρίθμηση: τα πρώτα που μαθαίνει ένα παιδί στο σχολείο αλλά και στο σπίτι. Τόσο η γραφή με την ανάγνωση, όσο και η αρίθμηση με τις αριθμητικές πράξεις, εξυπηρετούν στην αρχή καθημερινές πρακτικές ανάγκες. Σταδιακά όμως μπορούν να περάσουν σε ένα άλλο, ανώτερο επίπεδο όπου πλέον μετατρέπονται σε πνευματικές δημιουργίες. Τα πάντα εξαρτώνται από την οπτική γωνία, την παιδεία και τη διάθεση του καθενός.

Κορύφωση της γραφής είναι η ποίηση και της αρίθμησης τα μαθηματικά. Τι είναι όμως ποίηση και τι μαθηματικά;

Υπάρχουν πολλές απαντήσεις σχεδόν τόσες όσοι και οι δημιουργοί τους, ή ακόμη όσοι και οι αποδέκτες τους. Όποιος διαβάσει και αγαπάει την ποίηση καταλαβαίνει τι είναι ποίηση έστω και αν δεν μπορεί να το διατυπώσει και να το ορίσει. Όμοια, όποιος ασχολείται με τα μαθηματικά αντιλαμβάνεται ότι δεν είναι μόνο ένα χρήσιμο εργαλείο για την επίλυση πρακτικών προβλημάτων και την κατανόηση των άλλων επιστημών, αλλά κάτι που σχετίζεται άμεσα με την έννοια του Ωραίου, με την αισθητική απόλαυση. Χαρακτηριστική είναι η φράση του Γερμανού φυσικού Βέρνερ Καρλ Χάιζενμπεργκ, ο οποίος τιμήθηκε το 1932 με το βραβείο Νόμπελ Φυσικής για το έργο του στον κλάδο της κβαντομηχανικής: «Μόνο δύο γλώσσες έχει ο άνθρωπος για να αντιμετωπίσει την πραγματικότητα, τα μαθηματικά και την ποίηση».

Κοινά σημεία

Έχουν τα μαθηματικά και η ποίηση κάποια κοινά χαρακτηριστικά, ομοιότητες, κάποια συγγένεια ή τα χωρίζει ένα μεγάλο χάσμα όπως νομίζουν πολλοί;

Θεωρώντας ότι αυτή η συγγένεια υπάρχει, στο παρόν άρθρο θα γίνει προσπάθεια να φανερωθεί, να αποδειχθεί, όπως λέμε οι μαθηματικοί. Και όπως κάθε απόδειξη, για να είναι έγκυρη, πρέπει να στηρίζεται σε επιχειρήματα, σε αξιώματα και θεωρήματα και τέτοια είναι ποιήματα και κείμενα ποιητών, καθώς και σκέψεις και ιδέες μαθηματικών.

Ας αρχίσουμε με τον Οδυσσέα Ελύτη, ο οποίος έχει μετατρέψει σε ποίηση βασικές μαθηματικές έννοιες και ιδέες. Στο δοκίμιό του «Η μέθοδος του άρα» σημειώνει: «Τον καιρό που δεν καταλάβαινα τα μαθηματικά, θυμάμαι, μου λέγανε ότι δεν είχα παρά να μετατοπισθώ κατά ένα βήμα, σαν συλλογιστικός μηχανισμός, για να διατρέξω την απέραντη και συνάμα μηδαμινή απόσταση που ένιωθα να με χωρίζει απ' αυτόν τον χώρο. Και αναρωτιέμαι: μήπως θα ήταν χρήσιμο να το αντιστρέψουμε αυτό σήμερα; Και από τη μεριά τη δική μας να εξηγήσουμε στα παιδιά ότι μια διαφορετική από μέρους τους διαχείριση των στοιχείων της πραγματικότητας θα μπορούσε πάλι να τα βγάξει σε αλλιώς αυστηρά και αλλιώς αποδεικτέα μαθηματικά;» (Εν λευκώ, εκδ. Ίκαρος).

Λυρικά μαθηματικά

Τα νέα αυτά μαθηματικά θα μπορούσαμε να ονομάσουμε «λυρικά μαθηματικά». Είναι ενσωματωμένα μέσα στο έργο του ποιητή είτε ως αυτοτελή ποιήματα είτε ως στίχοι άλλων ποιημάτων που έχουν τη δομή ενός μαθηματικού αξιώματος ή θεωρήματος.

Θεωρώ απαραίτητο να παραθέσω ένα ακόμα απόσπασμα από το ίδιο δοκίμιο του Οδ. Ελύτη: «Μπαίνοντας ο εικοστός αιώνας, στο τελευταίο του τέταρτο, αισθάνομαι άστεγος και περιττός. Όλα είναι κατελημμένα - ως και τ' άστρα. Οι άνθρωποι έχουν απαλλαγεί από κάθε παιδεία... Οι κολεγίопαιδες λύνουν εκπληκτικές εξισώσεις με μίαν ευκολία που είναι ν' απορείς: συν, πλην, διά, επί - άρα. Το μυστικό στη ζωή αυτή, φαίνεται, δεν είναι αν είσαι δούλος ή όχι. Είναι να οδηγείσαι με συνέπεια σε κάποιο «άρα» και να 'χεις έτοιμη την απάντηση».

άρα; Μήπως χρειάζεται ένα διαφορετικό «άρα» που να είναι αποτέλεσμα κάποιων «αλλιώς αυστηρών και αλλιώς αποδεικτέων μαθηματικών»; Ίσως είναι ανάγκη στα παιδιά μας να διδάσκουμε μαζί με τα μαθηματικά που οδήγησαν στο «άρα» της τεχνολογίας, και κάποια «λυρικά μαθηματικά» που να οδηγούν και στο «άρα» της ευαισθησίας «που διπλασιάζει την ικανότητά σου να αντιλαμβάνεσαι τη ζωή και που αποτελεί μια πρόσβαση στο πραγματικό νόημα της

ελευθερίας. Επειδή -να το πούμε κι αυτό- ελευθερία δεν είναι να κινείσαι ανεμπόδιστα στο πεδίο που σου έχει δοθεί. Να διευρύνεις αυτό το πεδίο και δη κατά τη διάσταση της αναλογίας των αισθήσεων, αυτό είναι».

Οι απόψεις αυτές του Οδυσσέα Ελύτη είναι διάχυτες μέσα στο ποιητικό του έργο. Χαρακτηριστικό παράδειγμα το παρακάτω απόσπασμα από τη συλλογή του Μικρός Ναυτίλος (εκδ. Ικαρος):

Τ' ανώτερα μαθηματικά μου τα έκανα στο Σχολείο της θάλασσας. Ιδού και μερικές πράξεις για παράδειγμα:

(1) Εάν αποσυνθέσεις την Ελλάδα, στο τέλος θα δεις να σου απομένουν μια ελιά, ένα αμπέλι κι ένα καράβι. Που σημαίνει: με άλλα τόσα την ξαναφτιάχνεις.

(2) Το γινόμενο των μυριστικών χόρτων επί την αθωότητα δίνει πάντοτε το σχήμα κάποιου Ιησού Χριστού.

(3) Η ευτυχία είναι η ορθή σχέση ανάμεσα στις πράξεις (σχήματα) και στα αισθήματα (χρώματα). Η ζωή μας κόβεται, και οφείλει να κόβεται, στα μέτρα που έκοψε τα χρωματιστά χαρτιά του ο Matisse.

(4) Όπου υπάρχουν συκιές υπάρχει Ελλάδα. Όπου προεξέχει το βουνό απ' τη λέξη του υπάρχει ποιητής. Η ηδονή δεν είναι αφαιρετέα.

(5) Ένα δειλινό στο Αιγαίο περιλαμβάνει τη χαρά και τη λύπη σε τόσο ίσες δόσεις που δεν μένει στο τέλος παρά η αλήθεια.

(6) Κάθε πρόοδος στο ηθικό επίπεδο δεν μπορεί παρά να είναι αντιστρόφως ανάλογη προς την ικανότητα που έχουν η δύναμη κι ο αριθμός να καθορίζουν τα πεπρωμένα μας.

(7) Ένας «αναχωρητής» για τους μισούς είναι, αναγκαστικά, για τους άλλους μισούς, ένας «Ερχόμενος».

Το ποίημα αποτελεί έξοχο δείγμα «λυρικών μαθηματικών». Δεν είναι μόνον ο τίτλος του που παραπέμπει στη συγκεκριμένη επιστήμη, αλλά όλη η δομή του έχει τη μορφή μαθηματικού κειμένου.

Ως γνωστόν, στα κλασικά μαθηματικά δομικά στοιχεία είναι οι αριθμοί, τα σχήματα, οι ιδέες. Χώρος διδασκαλίας τους είναι το σχολείο και ο μαυροπίνακας. Στα «λυρικά μαθηματικά» του Ελύτη δομικά στοιχεία είναι η ελιά, το αμπέλι, το καράβι και τα συναισθήματα. Χώρος διδασκαλίας η θάλασσα και ο φυσικός περίγυρος. Η μέθοδος μελέτης και η ορολογία είναι μαθηματική. Έχουμε εδώ λοιπόν ένα πρόβλημα ανάλυσης και σύνθεσης, όπως -ίσως- θυμάστε από τα γυμνασιακά σας χρόνια. Ανάλυση: Η Ελλάδα αναλύεται σε μια ελιά, ένα αμπέλι και ένα καράβι. Σύνθεση: Μια ελιά, ένα αμπέλι και ένα καράβι είναι ικανά να φτιάξουν την Ελλάδα.

Ο ποιητής και μάχιμος μαθηματικός Έκτωρ Κακναβάτος εύστοχα συνδέει τα μαθηματικά με την ποίηση όταν γράφει: «Μιλάμε για ένα δίχαλο που πάει να πιάσει σε μια μέγγενη τον κόσμο. Η ποίηση ανοίγεται μέσα στην ποιότητα του λόγου, τα μαθηματικά βρίσκονται μέσα στην ποσότητα - όχι μόνο του λόγου, αλλά και του καθενός πράγματος. Εάν ενοποιηθούν τα δύο αυτά πεδία, μπορεί ο κόσμος να ευτυχήσει».

Ως γνήσιος υπερρεαλιστής ποιητής, ο Ε. Κακναβάτος χρησιμοποιεί μαθηματικούς όρους και έννοιες σε πολλές ποιήματά του με έναν τρόπο που ξαφνιάζει:

«Πέρα στη δημοσιά

φάνηκε πρώτα στήλη κουρνιαχτός

ως τα μεσούρανα.

Δεν άργησε πολύ.

Ο δρόμος έφερνε το ποδοβολητό

τον χουγιαχτό της

κλείνατε παράθυρα κατέβαιναν ρολά.

Σιδηροντυμένη έμπαινε πια στην πόλη

η εξίσωση»

(Άλγεβρα)

Το ποίημα περιγράφει με ενάργεια τη στιγμή που το μυαλό του μαθηματικού συλλαμβάνει, σαν αστραπή, την ιδέα της λύσης ενός προβλήματος με την εισβολή μιας εξίσωσης στο ποίημα:

"Ήφεγγη πάλι απόψε η Σελήνη

κάθισε στο βυθό επωάζοντας τα έμμηνά της.

Πέραν του απείρου, ο ορίζοντας

τρικλίζει φορτωμένος τρεις άγριες γεωμετρίες"

(Χαοτικά Ι εκδ. Άγρα).

Με τέσσερις στίχους ο Ε. Κακναβάτος, ατενίζοντας το στερέωμα, το προσαρμόζει στις τρεις γεωμετρίες του Ευκλείδη, του Λομπατσέφσκι και του Ρίμαν, τις οποίες αποκαλεί «άγριες» με την έννοια ότι εισβάλλουν δυναμικά για να περιγράψουν τον κόσμο. Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι η συλλογή του Χαοτικά Ι θα μπορούσε να θεωρηθεί ως μια ποιητική διατύπωση της θεωρίας του χάους, νέου κλάδου των σύγχρονων μαθηματικών.

Εκτός από τον Οδυσσέα Ελύτη και τον Έκτορα Κακναβάτο, υπάρχουν αρκετοί Έλληνες ποιητές που συνδέουν τα μαθηματικά με την ποίηση. Ενδεικτικά αναφέρω τον Κ. Π. Καβάφη και τον Γιάννη Ρίτσο, καθώς και τους: Γ. Βαφόπουλο, Δ. Γαβαλά, Γ. Κοντό, Κ. Κύρου, Π. Μάρκογλου, Π. Μπουκάλα, Μ. Ξεζάκη, Γ. Υφαντή κ.ά. Δυστυχώς, η έλλειψη χώρου δεν επιτρέπει μια πιο εκτενή αναφορά στο έργο τους.

Θα σταθώ όμως για λίγο στην περίπτωση του Γιώργου Βαφόπουλου και στο ποίημά του «Ο μεγάλος Κώνος». Κυρίαρχο στοιχείο στο συγκεκριμένο ποίημα είναι το γεωμετρικό μοντέλο: ο κώνος, η σπειροειδής γραμμή, το τετράγωνο, ο κύβος και η τεθλασμένη γραμμή περιγράφουν την πορεία της ζωής ενός ανθρώπου από τη γέννηση ως τον θάνατο. Οι πρώτες σπείρες στη βάση του κώνου, τα παιδικά χρόνια, είναι μεγάλες, είναι η εποχή που αργά αργά διαμορφώνεται ο άνθρωπος, ο ορίζοντάς του είναι μικρός. Όσο ανεβαίνουμε πάνω στην επιφάνεια του κώνου οι σπείρες μικραίνουν, αλλά ο ορίζοντας του βλέμματός μας μεγαλώνει. Δεν νομίζω ότι μπορεί να δοθεί εναργέστερη εικόνα της πορείας της ζωής από την ανέλιξη στην επιφάνεια ενός κώνου. Πρόκειται αναμφισβήτητα για μια γοητευτική συνάντηση της ποίησης με τα μαθηματικά. Παραθέτω ένα ενδεικτικό απόσπασμα:

«Ο άνθρωπος του οιδιπόδειου αινίγματος

ξεκινά την αυγή, πάνω στ' αχνάρια της γραμμής,

με τα τέσσερα πόδια. Στα μισά του δρόμου

στυλώνεται στα δυο του, για να ιδεί κατάματα τον ήλιο του λαμπρού μεσημεριού.

Και το βράδυ φθάνει στην κορφή του κώνου, σέρνοντας τώρα το τρίτο του ποδάρι,

έτοιμος να αντικρίσει τη μεγάλη δύση.

αλλά έμεινε ατελής του αινίγματος η λύση».

Πιστεύω ότι δεν χρειάζονται ιδιαίτερες γνώσεις μαθηματικών για να διαπιστώσουμε πώς εναρμονίζονται τα μαθηματικά με την ποίηση. Ακόμη και ο άνθρωπος που γνωρίζει στοιχειώδη μαθηματικά απολαμβάνει τη λύση και της πλέον στερεότυπης άσκησης. Όταν μάλιστα η απόδειξη είναι «κομψή» ή όταν ένα πρόβλημα που έλυσε ήταν «ωραίο», τότε αισθάνεται την ίδια αισθητική απόλαυση όση και με το διάβασμα ενός ποιήματος, με την τέρψη που μπορεί να προσφέρει ένα έργο τέχνης γενικότερα.

Σύμφωνα με τον συνθέτη και αρχιτέκτονα Ιάννη Ξενάκη: «Τα μαθηματικά κινούνται στη χώρα της φαντασίας. Μαθηματική σκέψη είναι η ικανότητα της συνδυαστικής. Πολλοί μαθηματικοί εργάζονται σαν τους καλλιτέχνες. Όπως οι καλλιτέχνες έτσι και οι μαθηματικοί ξεκινούν με μια σύλληψη που προσπαθούν εκ των υστέρων να την αποδείξουν.

Συλλαμβάνουν κάτι, και μετά το επαληθεύουν. Τόσο στα μαθηματικά όσο και στην τέχνη ο δρόμος είναι το απόλυτο σκοτάδι. Τα μαθηματικά υπάρχουν για να επιβεβαιώνουν την αναγκαιότητα ενός φανταστικού κόσμου. Χωρίς τα μαθηματικά, τα όνειρα και η φαντασία θα ήταν στο κενό».

Ευκλείδεια «ποίηση»

Θα μπορούσαμε να πούμε ότι το ανάλογο του Όμηρου στα μαθηματικά είναι ο Ευκλείδης, ο οποίος τριακόσια χρόνια μετά τον Όμηρο συγκέντρωσε όλες τις γνώσεις των μαθηματικών από τους Βαβυλώνιους μέχρι τον Θαλή και τον Πυθαγόρα και συνέθεσε τα Στοιχεία. Οι αριθμοί, τα σχήματα, οι ιδιότητες αλλά και οι νέες ιδέες είναι τα υλικά του οικοδομήματος του Ευκλείδη. Το συνταίριασμα τους είναι αυτό που δίνει αισθητική απόλαυση. Μάλιστα, όπως είπε και ο Αϊνστάιν, «η παρουσίαση της ύλης των Στοιχείων από τον Ευκλείδη είναι η ποίηση των λογικών ιδεών».

Θα είχε ενδιαφέρον αν παρουσιάζαμε κάποιες προτάσεις και αποδείξεις από τα Στοιχεία του Ευκλείδη, που πραγματικά ξαφνιάζουν με τη σύλληψή τους, με τη λιτότητα της διατύπωσής του, χαρακτηριστικά που συναντά κανείς και σ' ένα ποίημα.

Ένα παράδειγμα από τη μαθηματική ανάλυση: Η εξίσωση $\text{epi}+1=0$ είναι ένας τύπος που κρύβει ένα ολόκληρο σύμπαν. Εδώ η ομορφιά η λιτότητα της μορφής και η κομψότητα της απόδειξης της αλήθειας του έχει την ομορφιά της ποιητικής δημιουργίας, διότι μια κομψά διατυπωμένη απόδειξη είναι, απ' όλες τις απόψεις, ένα πραγματικό ποίημα.

Δεν θα κάνουμε την απόδειξη του ανωτέρω τύπου, θα περιοριστούμε απλώς στη σύντομη, αναγκαστικά, αναφορά στη σημασία καθενός από τους πέντε αριθμούς που τον συνθέτουν: Το 1, το 0, το π , το i και το e .

Καθυστέρησαν πολύ οι άνθρωποι για να αποδεχτούν ως αριθμό το 1, αφού ήταν το Όν, ο δημιουργός του Σύμπαντος και όλων των αριθμών. Τίποτα δεν προηγείται αυτού του αριθμού και ό,τι ακολουθεί δεν είναι παρά η δική του αξία επ' άπειρον προστιθεμένη.

Τα πράγματα ήταν πιο δύσκολα με το μηδέν, ενός αριθμού που είναι το σύμβολο της μη ποσότητας, του κενού, η αναπαράσταση της απουσίας. Οι αρχαίοι Έλληνες απέρριπταν το μηδέν. Στο σύστημα αρίθμησης τους δεν υπήρχε καν. Αυτή ήταν η αιτία που η Δύση δεν μπόρεσε να αποδεχθεί το μηδέν για 2.000 σχεδόν χρόνια αφού οι Ινδοί και οι 'ραβες το χρησιμοποίησαν στην αρχή της πρώτης χιλιετίας. Όπως γράφει ο ποιητής Παντελής Μπουκάλας:

«Τόσοι θεοί μας ετοίμασαν το μηδέν Καιρός του ανθρώπου».

Ο αριθμός π συνδέθηκε με τα προβλήματα του τετραγωνισμού του κύκλου, του διπλασιασμού του κύβου και της τριχοτόμησης της γωνίας, γύρω από τα οποία δημιουργήθηκε μια ολόκληρη μυθολογία. Κανένα άλλο μαθηματικό σύμβολο δεν γέννησε τόσο μυστήριο, ρομαντισμό και ενδιαφέρον όσο ο αριθμός π . Ακόμη και σήμερα ασκεί μια περίεργη γοητεία ώστε με κάθε μοντέλο μεγάλου υπολογιστή να βρίσκουν και νέα δεκαδικά του ψηφία. Έχουν πλέον υπολογιστεί 51 δισεκατομμύρια δεκαδικά ψηφία του π . Έχουν επίσης γραφεί πολλά βιβλία με θέμα τον αριθμό π , πρόσφατα κυρίστηκε και μια κινηματογραφική ταινία, μουσικά έργα συντέθηκαν με βάση κάποια ψηφία του π , καθώς και ποιήματα ευκολοαπομνημόνευτα που το πλήθος των γραμμάτων κάθε λέξης είναι και ένα δεκαδικό ψηφίο του π .

Ο αριθμός i , η φανταστική μονάδα όπως ονομάστηκε, διεύρυνε την έννοια του αριθμού και δημιούργησε ένα καταπληκτικό οικοδόμημα, τη μιγαδική ανάλυση, που απέρριψε το όνομα «φανταστική μονάδα» αφού βοήθησε στην κατανόηση και ερμηνεία του φυσικού κόσμου. Έτσι, η προσωνυμία «φανταστικό!» έχει μόνο θαυμαστικό χαρακτήρα. Ο αριθμός e βάση των φυσικών λογαρίθμων ορίζεται από το όριο της ακολουθίας $(1+1/n)^n$ δηλαδή $e = \lim_{n \rightarrow \infty} (1+1/n)^n = 2,718281830...$ με πολλές χρήσεις και εφαρμογές.

Κάθε ένας από τους πέντε αυτούς αριθμούς κι ένας μύθος, μια ολόκληρη θαυμαστή ιστορία. Και το εκπληκτικό: ένας απλός τύπος $\text{epi}+1=0$ συνδέει αυτήν την πεντάδα. Και η απόδειξη του τύπου κομψοτέχνημα. Ένα καταπληκτικό ποίημα που στον γνώστη των μαθηματικών ασκεί μια απεριόριστη γοητεία, όπως π.χ. ένα απόσπασμα του Σολωμού.

Σε κάθε περίπτωση, η μαθητεία είναι απαραίτητη για να μπει στον έναν ή στον άλλο κόσμο. Όσο περισσότερο μαθητεύεις, τόσο καταλαβαίνεις ότι το χάσμα μεταξύ μαθηματικών και ποίησης μικραίνει. Τόσο ο μαθηματικός όσο

και ο ποιητής, για να δημιουργήσουν, πρέπει να δουλέψουν σκληρά και πρέπει να διαθέτουν, εκτός από γνώσεις, διαίσθηση και φαντασία, ενόραση και δημιουργικότητα, μυαλό και ψυχή.

Όταν η ευαισθησία και η λογική συμπορεύονται, τότε μαθηματικά και ποίηση βοηθούν να κατανοήσουμε τον κόσμο και, πάνω απ' όλα, η εικόνα του κόσμου ομορφαίνει.

Στέφανος Μπαλής – Δρ. Μαθηματικός – Συγγραφέας

Πηγή: Εφημερίδα Καθημερινή 11/4/2004

Nikolaj Bogdanov Belsky, Νοερή αριθμητική.
Στο δημόσιο σχολείο του S. A. Rachinski. 1895. Πινακοθήκη Tretyakov. Μόσχα.

Isaak Brodsky, *Φθινοπωρινό πάρκο*. 1910.

EDUCATION OFFICE, GREEK EMBASSY IN LONDON

1A Holland Park, W11 3TP, U.K.

Tel.: 02072210093, Fax.: 02072434212

e-mail: education@greekembassy.org.uk

<http://hellenic-education-uk.europe.sch.gr>

Facebook στον σύνδεσμο <https://www.facebook.com/Education-Office-Greek-Embassy-in-London-1517836485001125>, στο προφίλ Education Office - Greek Embassy in London.

Θα χαρούμε να δούμε τα σχόλια και τις δημοσιεύσεις σας. Εάν δεν επιθυμείτε να λαμβάνετε αυτό το newsletter, παρακαλούμε ενημερώστε μας στο παραπάνω e-mail.

Επιμέλεια Newsletter: Γιώργος Κόσουβας